

POSUDEK HABILITAČNÍ PRÁCE

Téma: Výtvarná rekonstrukce pravěku a evoluce člověka

Autorka: PhDr. Barbora Půtová, Ph.D., Ph.D. et Ph.D.

Oponent: doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.

Náročnost zpracování řešené problematiky práce

Autorka posuzované práce zvolila jako téma vývojovou proměnu výtvarné rekonstrukce pravěkého světa se zvláštním zřetelem na období mladého paleolitu. Snaha o zachycení podoby našich dávných předků, spolu se zasazením do podoby jimi obývaného světa jde ruku v ruce s poznáváním jejich kulturního projevu. Autorka ve své práci zachycuje počátky těchto snah, které spadají do průběhu 19. století. Svoji pozornost věnuje jak tvorbě českých, tak i zahraničních umělců. V uvedené šíří jejího studia a v mnohačetném seznamu použité literatury domácí i zahraniční, spatřuji jeden ze základních podstatných kritérií předložené práce. Ocenit lze i snahu autorky, aby do přehledu výtvarných projevů, zachycujících vzhled pravěkých lidí zahrnula a komentovala nejen rekonstrukce, jejichž autory jsou vědecky orientovaní umělci, ale uvádí i práce autorů, pro které je tento typ rekonstrukcí pouze vedlejším zájmem.

Ocenit je třeba i zcela odpovědný přístup autorky k podstatě tématu. V jednotlivých kapitolách seznamuje s historií vzniku a posláním výtvarné rekonstrukce, s rozvojem dvojrozměrné rekonstrukce ve Francii, v německy mluvících zemích, v carském Rusku a ve Spojených státech amerických. Poznatky k této problematice znovu čerpá ze studia značného množství odborné literatury, což vyžadovalo výbornou znalost cizích jazyků. Pozoruhodné, co se objemu informací týká, jsou i další kapitoly, ve kterých se autorka zabývá rekonstrukcemi, které vznikaly na základě studia fosilních pozůstatků, i kapitoly, věnované hlavně výtvarným rekonstrukcím lidí mladého paleolitu v různých časových obdobích.

Závěrem k tomuto oddílu posudku habilitační práce Barbory lze konstatovat, že jde o komplexní monografii, splňující veškerá kritéria odborné náročnosti.

Posouzení úrovně zpracování práce

Autorka má již bohaté zkušenosti s přípravou odborných publikací a vzhledem k typům úspěšně absolvovaných doktorských studií také se zpracováním více odborných témat.

V posuzované habilitační práci je zpracováno téma, které v podstatě prostupuje jednotlivými odbornými zájmy autorky. Vzhledem k množství odborných monografií i jednotlivých studií, u kterých je jednak jedinou autorkou, jednak spoluautorkou, je možné sledovat i ohlasy a citace jejích prací. I v tomto případě lze konstatovat, že jde o studii mimořádné odborné úrovně, která však musí bezpochyby zaujmout i uživatele z obecné veřejnosti. Tento aspekt zmíním i v dalším kritériu hodnocení předložené práce. Autorka zpracovala zvolené téma s důkladností jí vlastní, s použitím mimořádně rozsáhlého počtu odborných prací našich i zahraničních autorů, aby vše použila k vlastní interpretaci základních aspektů tématu proměny výtvarných rekonstrukcí pravěkého světa v podstatě v celosvětovém prostoru a v různých časových etapách.

Přínos a úroveň výsledků práce

V tomto kritériu hodnocení předložené práce lze volně navázat na obsah hodnocení předchozího. Autorka předkládá k dispozici odbornou monografii, která ruku v ruce s výsledky bádání dalších vědních oborů (archeologie, antropologie, paleontologie, dějin kultury či umění) přináší podstatný vklad do poznání podoby našich pravěkých předků i jimi obývaného prostředí. Vysoká odborná úroveň posuzované práce poslouží jak odborné veřejnosti, ale, jak již bylo v předchozím kritériu zmíněno, také veřejnosti obecné. Zde se záměrně vyhýbám výrazu *laická veřejnost*, protože to poněkud snižuje úroveň uživatelů, kteří sice nejsou školenými odborníky na příslušné téma, ale jejich zájem o naši dávnou minulost jim umožňuje velmi dobrou orientaci i v textu odborném. Přínosem jistě je pro všechny uživatele předložené studie i poznání, že neexistují pouze obecně známé rekonstrukce (zde nutně užiji příklad osobnosti Zdeňka Buriana). Zjistíme, že nejméně po dvě století se v různých částech světa objevovaly osoby a osobnosti, které se výtvarným rekonstrukcím vzezření pravěkých lidí věnovaly. Bohatá obrazová dokumentace ukazuje jak reálnější podoby, tak i zobrazení, ve kterém autoři popustili poněkud uzdu fantazii. I tyto rekonstrukce však mají svoji hodnotu a jsou možná pravým lákadlem pro případné uživatele z řad již zmíněné obecné veřejnosti. Takže závěrem k tomuto kritériu nezbytné konstatování: předložená habilitační práce splňuje nároky jak z hlediska přínosu tak i vzhledem k vysoké úrovni.

Posouzení formální stránky práce (jazyk, styl, struktura)

Zde může být hodnocení stručnější. Vzhledem k již zmíněné autorčině předchozí publikační aktivitě, k množství monografií, jednotlivých studií není pochyb, že její písemný

projev dospěl k výborné úrovni. Navíc Barboře Půtové k rozvoji vyjadřovacích schopností prospěly jistě i její dosavadní pedagogické aktivity. Tedy předložená habilitační práce je psána odborným, avšak srozumitelným jazykem, zachovává logickou strukturu i styl. V textu se uživatel orientuje velmi dobře, logicky se přes vysvětlení základní osy tématu dostává k popisu vývoje výtvarné rekonstrukce lidí pravěku, aby vše gradovalo v kapitolách věnovaných významné epoše – mladému paleolitu.

Explicitně vyjádřený návrh na udělení (respektive neudělení) titulu docent

Na základě výše uvedených kritérií hodnocení habilitační práce navrhuji, aby PhDr. Barboře Půtové, Ph.D., Ph.D., et Ph.D. **byl udělen vědecko-pedagogický titul docent v oboru habilitačního a inauguračního jednání kulturologie.**

doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.

emeritní člen Ústavu pro archeologii
Univerzita Karlova, Filozofická fakulta
nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1, CZ

Praha, 11. června 2025